

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 8017/2022
22.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца „Vallax tobacco“ д.о.о. Београд, чији је пуномоћник Ненад Манић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство финансија, Управа царина, ЈБ КЈС 10521, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6581/21 од 24.02.2022. године, у седници већа одржаној дана 22.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6581/21 од 24.02.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 4295/17 од 08.09.2021. године, у ставу првом изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде штете исплати износ од 35.431.800,00 динара са законском затезном каматом почев од 27.07.2017. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 319.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6581/21 од 24.02.2022. године, у ставу првом изреке, одбијена је жалба тужиоца и потврђена наведена првостепена пресуда у ставу првом изреке. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка, тако што је обавезан тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 274.500,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20) и одлучио да ревизија тужиоца није основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом из одредбе члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Ревизијом се конкретно не наводи законски основ на коме тужилац заснива тврдњу о учињеним битним повредама поступка.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је током 2014. и 2015. године увезао дуван за наргиле, а роба је царине као да се ради о дувану за водене луле који представља недувански производ. Министарство финансија, Управа царина, Одсек за накнадну контролу 02.02.2016. године извршило је накнадну контролу царинских декларација тужиоца за период од 15.04.2014. године до 21.08.2015. године и том приликом је утврђено да су тужилац, у својству увозника, и „Univers со“ д.о.о. Београд (подносилац царинске исправе) у својству посредног заступника, извршили плаћање увозних дажбина у мањем износу за 7.570.862,87 динара (на име акциза 6.308.885,72 динара и на име ПДВ-а 1.261.977,15 динара). Царинарница Београд је 14.03.2016. године по службеној дужности донела 11 решења, којима је тужеоца и „Univers со“ обавезала на солидарну исплату царинског дуга у укупном износу од 7.570.862,87 динара (за акцизе и ПДВ). Донета решења су постала извршна 31.03.2016. године и у периоду од 15.04.2016. године до 18.04.2016. године, наплаћен је дуг по 3 решења у укупном износу од 2.293.254,72 динара, док наплата по осталим решењима није реализована због недостатка средстава на рачуну тужиоца. Тужилац је Министарству финансија – Управи царина – Царинарница Београд, поднео захтев за одлагање извршења решења од 14.03.2016. године, али су решењима Министарства финансија од 04.04.2016. године ти захтеви одбијени.

Министарство финансија, Сектор за фискални систем 26.05.2016. године доставио је мишљење Управи царина да се на предметни производ тужиоца који садржи 10% дувана, акциза обрачунава сразмерно проценту садржине дувана у наведеном производу. Решењима Министарства финансија, Управе царина од 08.07.2016. године и 13.07.2016. године поништена су решења Царинарнице Београд од 04.04.2016. године, којим су одбијени захтеви тужиоца за одлагање извршења и предмети су враћени на поновни поступак. Решењем Царинарнице Београд од 19.07.2016. године усвојени су захтеви тужиоца за одлагање извршења решења. Министарство финансија – Управа царине дана 21.07.2016. године у поновном поступку утврђивања чињеничног стања и провере тачности података утврдила је да је тужилац извршио плаћање увозних дажбина у мањем износу, али да разлика мање наплаћеног царинског дуга износи 630.988,57 динара на име акцизе, а разлике мање наплаћеног пореза на додату вредност износи 126.197,72 динара, односно да укупна разлика мање плаћених увозних дажбина износи 757.186,29 динара.

Тужилац од 19.02.2016. године поседује дозволу за обављање делатности увоза дувана, обрађеног дувана, односно дуванских производа на период од 5 година, а од 23.03.2016. године је уписан у надлежни регистар. Тужилац је 04.04.2016. године у својству купца са привредним друштвом „Tobacco technology for trade and industries“, као продавцем закључио Уговор број .. којим је уговорена испорука производа и уговорено је да је 30% износа плативо по поруџбини, а 70% износа 30 дана након испоруке. Блокада рачуна тужиоца трајала је непрекидно од 15.04.2016. године до 28.07.2016. године.

Код овако утврђених чињеница, првостепени суд је становишта да не постоји свесно или крајње непажљиво, односно несавесно поступање тужене у вршењу законских овлашћења услед чега нема одговорности тужене у смислу одредбе члана 172. став 1. ЗОО. Примена неодговарајуће законске норме, као ни погрешно заузет правни став у одлуци донетој у вршењу функције државног органа не представља такву повреду дужности која сама по себи може бити квалификована као незаконит или неправилан рад. Тужилац није доказао да претрпео штету која је настала као последица свесног или крајње непажљивог или несавесног поступања органа управе у вршењу законских овлашћења или злоупотребе или прекорачења тих овлашћења. Чињеница да је у поновљеном управном поступку утврђена мања увозна дажбина не указује, аутоматски само по себи на незаконит, односно неправилан рад Царинарнице Београд, јер су сва решења Царинарнице Београд била предмет контроле од стране другостепеног органа. Након што је прибављено одговарајуће мишљење, другостепени орган је укинуо сва првостепена решења којим су одбијена одлагања извршења решења од 14.03.2016. године, након чега је првостепени орган односно Царинарница Београд донела решење да се одлаже извршење решења од 14.03.2016. године. Тужилац је закључио уговор 04.04.2016. године, у тренутку када је његов положај био неизвестан у управном поступку који је покренут ради одлагања извршења решења од 14.03.2016. године, па је оваквим поступањем преузео ризик такве пословне одлуке.

Наведену аргументацију прихвата и другостепени суд са додатним образложењем да је тужилац својим поступцима допринео поступању органа тужене јер није на време пријавио малопродајну цену у Службеном листу РС, што је услов за правилан обрачун увозних дажбина. Тужилац приликом царинења робе није поднео правилан сертификат о пореклу и спецификацији робе. Тужилац није имао дозволу за обављање делатности увоза дуванских производа јер није био уписан у регистар увозника дувана, а осим тога пријављивао је непотпун назив и опис робе, што је утицало на неправилно сврставање робе по царинској тарифи, па самим тим и на неправилан обрачун царинског дуга.

Ревизијом се оспорава изнето становиште нижестепених судова. Тужени је неправилно извршио обрачун царинског дуга, иако је приликом анализе коју је спровео такође орган тужене, утврђено да се ради о производима са 10% дувана, а што је било јасно од првог царинења предметне робе у априлу 2014. године када је достављен сертификат о пореклу и спецификацији робе. Наведено је потврђено и записником о контроли прихваћене декларације. Неспорна је чињеница да је Царинарница Београд обрачунала царински дуг у многоструко већем износу од реалног, што је довело до блокаде рачуна и немогућности испуњења обавеза према добављачима, што представља стандард грубе непажње. Тужилац не може да сноси одговорност што је предметни производ тужена сврставала у групу недуванских производа, а тужилац је доказао да је дао тачан састав производа који је био познат туженом. Необјављивање одлуке о малопродајној цени дувана не представља сметњу за обрачун царинских дажбина. Тужилац је имао довољно средстава за реализацију закљученог уговора, јер је веровао да су његове молбе за одлагање плаћања царинског дуга основане у целости.

Ревизија није основана.

Чланом 172. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. За заснивање одговорности правног лица у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима потребно је да је његов орган поступао незаконито (поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други прописи или општи акт примени) или да је поступао неправилно (поступање противно уобичајеном и прописаном начину обављања делатности које није у складу са општим нормама у вршењу службе) и да се тако поступање према насталој штети односи као узрок према последици (узрочно-последична веза). Чланом 189. став 1. истог закона прописано је да оштећеник има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи. Према ставу 3. истог члана, при оцени висине измакле користи узима се у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Царинарница Београд погрешно је обрачунала царински дуг тужиоца, иако јој је достављен сертификат о пореклу и спецификацији робе. Дуг тужиоца је утврђен у многоструко већем износу од реалног. Овакво поступање довело је до блокаде рачуна тужиоца и немогућности испуњења обавеза према добављачима. Тужилац приликом царањења робе није пријавио потпун назив и опис робе, ал то не ослобађа тужену одговорности за правилан обрачун царинских дажбина. Стога не стоје наводи нижестепених судова да у конкретном случају нема одговорности тужене за неправилан рад Царинарнице. Међутим, наведено није од утицаја, јер је измакла корист вид материјалне штете коју оштећени трпи због штетникове радње или пропуштања, а коју је могао реализовати да није било штетне радње. Стога измаклу корист чини очекивано увећање имовине, при чему није меродавно оно што сам оштећени очекује, него објективна могућност стицања добити, према редовном току ствари или према посебним околностима.

Имајући у виду наведено, као и утврђено чињенично стање, по оцени Врховног касационог суда правилан је закључак другостепеног суда да у овом случају околности које је изнео тужилац нису довољне за заснивање одговорности туженог за накнаду измакле користи у смислу члана 189. Закона о облигационим односима. Тужилац би имао право на материјану штету на име трошкова закључења уговора, али не и право на изгубљену добит јер је у моменту закључења уговора 04.04.2016. године већ био у блокади и постојала је одлука зашто се то утврђује.

На основу изложеног и члана 416. ЗПП, ревизијски суд је одбио ревизију тужиоца као неосновану.

**Председник већа-судија,
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**